

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 27/2011 um útflutning hrossa, með síðari breytingum

(hækkun gjalds í stofnverndarsjóð.)

(Lagt fyrir Alþingi á 149. löggjafarþingi 2018-2019.)

1. gr.

6. gr. laganna verður svohljóðandi:

Af hverju útfluttu hrossi skal greiða 3.500 kr. gjald í stofnverndarsjóð skv. 15. gr. búnaðarlaga nr. 70/1998.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2019.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Með frumvarpi þessu eru lagðar til breytingar á 6. gr. laga nr. 27/2011 um útflutning hrossa. Frumvarpið er samið í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu í samræmi við tillögu frá Bændasamtökum Íslands. Frumvarpið felur í sér að gjald fyrir hvert útflutt hross hækkar úr 1.500 kr. í 3.500 kr. Þá er innheimtu gjaldsins breytt þannig að í stað þess að Bændasamtökin annist innheimtuna sér ríkissjóður um hana. Tekjur af gjaldinu renna í ríkissjóð og mun framlag til stofnverndarsjóðs á fjárlögum taka mið af innheimtum tekjum. Gjald af hverju útfluttu hrossi fer í stofnverndarsjóð skv. 15. gr. búnaðarlaga nr. 70/1998, en um sjóðinn gilda ákvæði reglugerðar nr. 1123/2015 um stofnverndarsjóð íslenska hestakynsins.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Í 6. gr. laga um útflutning hrossa er mælt fyrir um gjalddöku af hverju útfluttu hrossi. Verður gjaldinu því ekki breytt nema með setningu laga. Hækkun gjaldsins er gerð að tillögu Bændasamtaka Íslands, en beiðni um hækkun gjaldsins barst ráðuneytinu fyrst í nóvember 2015, í kjölfar þess að Félag hrossabænda og fagráð í hrossarækt höfðu ályktað um hækkun gjaldsins. Bændasamtök Íslands benda á að auknar tekjur í sjóðinn muni efla hann til að takast á við þau verkefni sem sjóðnum er ætlað að styðja við, þ.e. að veita styrki til þróunar- og rannsóknarverkefna í hrossarækt. Nauðsynlegt er því með lagasetningu að breyta 6. gr. laga um útflutning hrossa til að hækka gjald af hverju útfluttu hrossi.

3. Meginefni frumvarpsins.

Verði frumvarpið að lögum mun gjald af hverju hrossi hækka úr 1.500 kr. upp í 3.500 kr. Gjaldið mun renna í ríkissjóð sem veitir stofnverndarsjóði íslenska hestakynsins framlag á fjárlögum í samræmi við tekjur af gjaldinu. Fagráð í hrossarækt annast stjórn sjóðsins. Sjóðurinn er í vörslu Bændasamtaka Íslands sem annast reikningshald sjóðsins og ávöxtun í samráði við fagráðið. Reikningar stofnverndarsjóðs eru endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun. Verkefni sjóðsins eru að veita styrki til þróunar- og rannsóknaverkefna í hrossarækt.

Verkefnið stuðla að viðhaldi verðmætra eiginleika í íslenska hrossastofninum, verndun erfða-fjölbreytileika stofnsins og auka þekkingu á stofninum og útbreiðslu hans. Fagráð í hrossarækt auglýsir eftir umsóknum ár hvert og tekur ákvörðun um styrkveitingar. Stjórn Bændasamtaka Íslands staðfestir úthlutun styrkja eftir tillögum fagráðsins.

Um stofnverndarsjóð íslenska hestakynsins gilda ákvæði reglugerðar nr. 1123/2015 en reglugerðin var endurskoðuð og birt í stjórnartíðindum 4. desember 2015 en um var að ræða endurskoðun á þágildandi reglugerð nr. 470/1999. Helstu breytingar á þágildandi reglugerð sneru að því að veita sjóðnum aukið svigrúm til að úthluta árlega allt að 12 m. kr. en samkvæmt eldri reglugerð gat sjóðurinn úthlutað takmörkuðum fjármunum. Þá var í nýrri reglugerð kveðið á um verklagsreglur við úthlutun styrkja úr sjóðnum. Eigið fé sjóðsins á árunum 2014-2017 var eftirfarandi: 2014 samtals 104.860.884 kr., 2015 samtals 96.531.002 kr. og 2016 samtals 88.843.599 kr. og 2017 samtals 85.543.817 kr. Tekjur í stofnverndarsjóðinn vegna útflutnings hrossa á árunum 2014-2017 voru: 2014 samtals 1.903.500 kr., 2015 samtals 2.016.000 kr., 2016 samtals 2.209.500 kr. og 2017 samtals 2.229.000 kr. Ef gjaldið yrði hækkað í 3.500 kr. af hverju útfluttu hrossi miðað við fjölda útfluttra hrossa á árinu 2017, sem voru 1.486 talsins, myndu tekjur sjóðsins hækka um 133% eða verða rúmlega 5 m.kr. á ári.

Í fjárlögum 2002 var tilgreindur fjárlagaliður 04-826 Stofnverndarsjóður búfjár, en hann hélt utan um mál stofnverndarsjóðs íslenska hestakynsins og hafði 0,6 m.kr. í fjárlögum 2002. Þessi fjárlagaliður var felldur niður í fjárlögum 2003. Það var gert samhliða breytingu á ákvæðum laga nr. 161/1994 um útflutning hrossa, þegar gjald af hverju útfluttu hrossi var lækkað. Ekki hafa komið fram staðfestar skýringar á því hverjar voru ástæður þess að liðurinn var felldur niður á fjárlögum en svo virðist sem það hafi verið gert fyrir mistök eða vegna þess hversu óveruleg fjárhæðin var, en áætlaðar tekjur sjóðsins á árinu 2003 voru 0,4 m.kr. Frá því að fjárlagaliðurinn var felldur niður árið 2003 hefur gjaldið verið hækkað, það var 500 kr. í upphafi en er nú 1.500 kr., auk þess eru fleiri hross nú flutt út. Tekjurnar hafa því hækkað frá því sem var árið 2003. Á árinu 2017 námu tekjur af gjaldinu um 2,2 m.kr. Með vísan til framangreinds þykir rétt að tekjur og útgjöld vegna sjóðsins verði tilgreind í fjárlögum. Jafnframt þykir rétt að ríkissjóður annist innheimtu gjaldsins og er því lagt til að feldur verði brott 2. ml. 6. gr. laganna þess efnis að Bændasamtök Íslands annist innheimtu gjaldsins.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Ekki er tilefni til að ætla að frumvarpið stangist á við stjórnarskrá eða hafi áhrif á alþjóðlegar skuldbindingar ríkisins.

5. Samráð.

Frumvarp þetta er samið m.a. vegna erindis Bændasamtaka Íslands um hækkun gjalds í stofnverndarsjóð íslenska hestakynsins. Erindi þess efnis barst ráðuneytinu fyrst í nóvember 2015, en í erindi samtakanna var einnig óskað tiltekinna breytinga á reglugerð um sjóðinn, þar sem kveðið yrði á um aukna úthlutun úr sjóðnum. Ný reglugerð nr. 1123/2015 um sjóðinn var sett í kjölfarið en ekki talin ástæða til að fara í hækkun gjaldsins fyrr en reynsla væri komin á heimildir til aukinnar úthlutunar úr sjóðnum. Erindi Bændasamtakanna var aftur tekið fyrir á árinu 2016 og var þá hafin vinna við gerð frumvarps þessa. Vinnsla málsins drógst vegna anna við innleiðingu búvörusamninga á árinu 2016 og málinu svo frestað vegna stjórnskippta.

Fulltrúar Bændasamtaka Íslands funduðu með ráðherra vegna málsins þann 9. maí 2018 og sendu í kjölfarið nýtt erindi dags. 17. maí 2018. Í erindinu kemur fram að almennt sé ekki heimilt að skerða höfuðstól sjóðsins að raungildi sbr. 3. gr. reglugerðar nr. 1123/2015 og því sé undir venjulegum kringumstæðum takmarkað fé til ráðstöfunar ár hvert. Á árunum 2015-2020 sé þó heimilt að ganga á sjóðinn skv. ákvæði til bráðabirgða í framangreindri reglugerð. Með hækkun gjaldsins vilji hrossaræktin byggja upp sjóðinn svo hann sé betur í stakk búinn til að styðja við nauðsynleg verkefni þegar eldri reglur um ráðstöfun taka gildi að nýju árið 2021. Um þetta sé einnig sátt innan greinarinnar enda sé stofnverndarsjóður íslenska hestakynsins eini þróunarsjóður hrossaræktarinnar.

6. Mat á áhrifum.

Frumvarpið mun hafa óveruleg áhrif á fyrirtæki og einstaklinga sem stunda útflutning á hrossum.

Þá mun frumvarpið hafa þau áhrif að tekjur af gjaldi á útflutt hross á ári hverju munu aukast um tæplega 3 m.kr. á ári, tekjurnar hafa verið um 2,2 m.kr. síðustu ár en verða um 5 m.kr. Sjóðurinn hefur verið í vörslu Bændasamtaka Íslands sem hefur annast innheimtu gjaldsins. Verði frumvarpið að lögum mun innheimta gjaldsins færast til ríkisins, tekjurnar munu renna í ríkissjóð og fær stofnverndarsjóðurinn framlag á fjárlögum sem tekur mið af tekjunum. Bændasamtökin munu áfram annast umsýslu sjóðsins og úthlutanir úr sjóðnum eins og ákvæði reglugerðar nr. 1123/2015 um stofnverndarsjóð íslenska hestakynsins mæla fyrir um.

Hækkun gjaldsins er talin óveruleg og mun því hækkunin ekki hafa áhrif á heildareftirspurn eða einstaka markaði. Verði frumvarpið að lögum mun það ekki hafa áhrif á stöðu kynjanna, þar sem ákvæði þess koma ekki með misjöfnum hætti niður á fyrirtækjum eða einstaklingum, en ekki liggja fyrir tölulegar upplýsingar um kynjahlutfall hrossaræktenda.

Þá eru áhrif frumvarpsins á stjórnsýslu, þ.e. ráðuneyti og stofnanir, óveruleg, þar sem umfang þess er lítið og gert er ráð fyrir að innheimta gjaldsins rúmist innan ramma þeirra sem koma að álagningu og innheimtu gjaldsins.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum munu tekjur og gjöld ríkissjóðs aukast um 5 m.kr. þar sem tekjur og gjöld sjóðsins hafa ekki verið á fjárlögum eða í bókhaldi ríkisins undanfarin ár en verða það verði frumvarp þetta óbreytt að lögum. Áhrifin rúmast innan núgildandi ramma atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Verði frumvarpið að lögum mun gjald af hverju hrossi hækka úr 1.500 kr. upp í 3.500 kr. Þá er í greininni kveðið á um að innheimta gjaldsins verði í höndum hins opinbera í stað Bændasamtaka Íslands.

Um 2. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringar.